

Boží charakter

I. Zdroj zjevení

A. Můžeš svým hledáním najít Boha? (Job 11,7 - angl. překlad)

B. Jak se Bůh zjevil:

1. Obecným zjevením - prostřednictvím přírody a historie (Ž 19,2-7; Řím 1,18-20).
2. Konkrétním zjevením - prostřednictvím Ježíše Krista a Bible (Jan 1,18; 14,9; 5,39; Lk 24,27.44-45).

II. Boží atributy (které se netýkají morálky)

A. **Vševědoucnost: atribut, na jehož základě Bůh všechno zná - přítomnost, minulost a budoucnost**

1. Bůh od věků zná dokonale sám sebe a všechno ostatní, ať už se jedná o skutečnost nebo pouhou možnost.
2. Stejně tak se znají navzájem Otec, Syn a Duch svatý (Mt 11,27; 1 Kor 2,11).
3. Bůh zná všechny věci, které skutečně existují, včetně neživého stvoření (Ž 147,4), lidí a jejich skutky (Ž 33,13-15), lidské myšlenky a srdce (Ž 139,1-4) a lidská břemena a touhy (Ex 3,7; Mt 6,8).
4. Bůh zná všechno, co se může stát (1 Sam 23,11; Mt 11,23).
5. Bůh zná budoucnost. Předzvědění není kauzativní (příčinné), tj. budoucí události se neodehrávají proto, že jsou vidět, ale jsou vidět, protože se uskuteční.
6. Bůh vidí věci simultánně, tj. vidí je najednou v celku, nikoli po částech jako jednu za druhou.

B. **Všudypřítomnost: atribut, na jehož základě Bůh naplňuje vesmír ve všech jeho částech a je v jednom okamžiku přítomný na všech místech.**

1. Nejen Jeho část, ale celý Bůh je přítomen na každém místě.
2. Nejedná se o panteismus, který učí, že všechno je součástí Boha (např. židle, na níž sedíš, nebo tužka, kterou píšeš, je Jeho součástí). Bůh je přítomen na každém místě, a přesto je odlišný od svého stvoření.
3. Přestože je Bůh přítomný všude, Jeho přítomnost se projevuje v různých stupních.
4. Tato doktrína jak utěšuje, tak děsí. Věřícímu je všudypřítomný Bůh vždycky k dispozici se svou pomocí (Dt 4,7; Ž 46,2; Mt 28,20). Pro hříšníka platí, že ať se sebevíc snaží, Bohu nemůže uniknout (Ž 139,7-12).

C. **Všemohoucnost: atribut, který popisuje Boží schopnost udělat, cokoli chce.**

1. Boží vůle je omezena Jeho přirozeností. Nemůže udělat nic, co by bylo v rozporu s Jeho dokonalostí.
  - a. Bůh není schopen lhát (Tit 1,2).
  - b. Bůh není schopen sám sebe popřít (2 Tim 2,13).
  - c. Bůh není schopen se dívat příznivě na nepravost.
  - d. Bůh není schopen se mýlit.
  - e. Bůh není schopen dopustit se něčeho absurdního, bláznivého nebo protichůdného, jako nakreslit kulatý čtverec, sečíst dva plus dva jako šest nebo udělat nesprávně správné.

2. Bůh není řízen svojí mocí. Existence všemohoucnosti ještě nevyžaduje projev této moci. Bůh má moc nad svou mocí, jinak by přestal být svobodný. Může udělat, co chce, ale nemusí chtít něco udělat.
3. Všemohoucnost v sobě zahrnuje sebeomezující moc. Bůh se do určité míry omezil tím, že své stvoření obdařil svobodnou vůlí. Proto svou mocí nevyvýtil ze světa hřích a nikoho nepřivádí ke spáse násilím.
4. Bůh vládne absolutní a udělenou mocí.
  - a. Absolutní moc: Když Bůh jedná přímo, jako při činění zázraků nebo při stvoření něčeho z "neviditelných věcí".
  - b. Udělená moc: Když Bůh koná své dílo prostřednictvím sekundárních činitelů, jako je proces setí a sklízení.
5. Biblické odkazy a příklady:
  - a. "Je to snad pro Hospodina nějaký div?" (Gn 18,14)
  - b. "Uznávám, že všechno můžeš a že žádný záměr tobě není neproveditelný." (Job 42,2)
  - c. "Všechno, co Hospodin chce, to činí na nebesích i na zemi." (Ž 135,6)
  - d. "Činí podle své vůle v nebeské armádě... a nikdo nemůže zadržet jeho paži nebo mu říci: 'Co to děláš!'" (Dan 4,35 - angl. překlad)
6. Zdroj velké útěchy a naděje pro věřícího, ale pro hříšníka je mocný Bůh vždycky varováním a zdrojem strachu (1 Pt 4,17; Zj 6,15).
7. Dokonce i démoni se třesou (Jk 2,19). Jednoho dne se budou i ti nejsilnější a největší chtít před Ním schovat (Zj 6,15) a každé koleno poklekne před jménem Ježíš (Fp 2,10).

D. Neměnnost: atribut, na jehož základě je Bůh neměnný a nezměnitelný.

1. Mal 3,6: "Nebo já Hospodin neměním se." (Jk 1,17; Ž 33,11)
2. Člověk se může změnit k dobrému nebo ke špatnému. Bůh se nemůže změnit k dobrému, protože už je naprosto dokonalý. Nemůže se změnit ani ke zlému.
3. A co taková místa jako Gn 6,6; Ex 32,14 a Jon 3,10, kde se píše, že Bůh "litoval" nebo si něco rozmyslel?
  - a. Bůh se nemění, co se týče Jeho charakteru (Ž 102,27-28) nebo záměru (Ž 33,11).
  - b. Bůh se mění v tom, jak jedná s lidmi. Mění okolnosti, aby zůstal věrný svému charakteru a záměru, který nemůže změnit.
  - c. Příklad: Ninive.
4. Žd 13,8: "Ježíš Kristus je tentýž včera, dnes i na věky."

III. Boží atributy (týkající se morálky)

A. Svatost: atribut, na jehož základě si Bůh navěky přeje a uchovává svá vlastní morální měřítko.

1. Značí, že Bůh je oddělen od svého stvoření a přesahuje ho.
2. Věčná neposkvrněnost Jeho charakteru. Je oddělen od veškerého morálního zla a hříchu. Být zdravý představuje více, než nebýt nemocný. Podobně svatost je více než nepřítomnost hříchu. Je to zdravý pozitivní stav správnosti (Lv 11,44; 1 Pt 1,15).
3. Svata půda. "Řekl: 'Nepřibližuj se sem! Zuj si opánky, neboť místo, na kterém stojíš, je půda svatá.'" (Ex 3,5)
4. Kvůli své svatosti nemůže mít Bůh společenství s hříchem.
5. Lidskou reakcí na zjevení Boží svatosti je pocit bezvýznamnosti a vědomí nečistoty (Iz 6,5).
6. Svatosť je atributem, podle něhož chtěl být Bůh znám zvláště ve Starém zákoně.

- a. Slovo svatost je ve Starém zákoně užito více než 830 krát.
  - b. Svatost zdůrazněna rozdělením svatostánku a chrámu na svatyni a svatyni svatých.
  - c. Svatost zdůrazněna obřadními zákony (oběti, kněžství, slavnosti a ustanovení o nečistotě; Lv 1-5 a 23).
  - d. Svatost zjevena prostřednictvím morálního zákona, který promlouvá formou lidského svědomí, a Ježíše Krista, "Svatého a Spravedlivého" (Sk 3,14).
7. Boží svatost učí, že:
- a. Bůh a člověk jsou od sebe odděleni propastí (Iz 59,1-2).
  - b. Člověk sám za sebe nemůže získat bezhříšnost, která je nezbytná k tomu, aby se přiblížil k Bohu.
  - c. Je potřeba smíření, bez něhož není možné uniknout jistému soudu.
  - d. Člověk má k Bohu přistupovat s úctou a údivem, "neboť náš Bůh je stravující oheň" (Žd 12,28-29).
  - e. To, co vyžadovala Jeho svatost, zabezpečila Jeho láska (Řím 5,6-10).

B. Dobrota: Je v každém ohledu takový, jaký měl jako Bůh být - dokonale splňuje ideál nebo měřítko toho, co to znamená být Bohem

1. Protože Bůh je dobrý, jedná v hojnosti a s laskavostí s veškerým svým stvořením (Ž 145, 9.15-16).
2. Protože Bůh je dobrý, jeho láska je bezpodmínečná.
  - a. Bůh je láska (1 Jan 4,8).
  - b. Láska hledá dobro milovaného objektu.
  - c. Bůh miluje v takové míře, že to člověk nemůže pochopit (1 Jan 4,8-10).
  - d. Znaky lásky (1 Kor 13,4-8).
  - e. Zdroj útěchy věřícímu.
    - 1) Použije všechno k dobru věřícího (Řím 8,28-39).
    - 2) Je Otcem, který ví, co Jeho děti potřebují (Mt 6,8).
    - 3) Svobodně svým dětem dává všechny dobré věci (Řím 8,32; Jk 1,17).
3. Protože je Bůh dobrý, je milosrdný.
  - a. Milosrdenství představuje Boží dobrotu, která se projevuje vůči těm, kteří mají trápení a jsou v úzkosti.
  - b. Bůh je bohatý v milosrdenství (Ef 2,4), plný slitování a milosrdenství (Jk 5,11) a oplývá velkým milosrdenstvím (1 Pt 1,3).
  - c. Ježíš byl pohnut milosrdenstvím (slitováním).
    - 1) Muž z Gadary posedlý démony (Lk 8,26-39).
    - 2) Uzdravení malomocného (Mk 1,40-41).
4. Protože je Bůh dobrý, je milostivý.
  - a. Milost představuje Boží dobrotu, která se projevuje vůči těm, kteří si ji nezaslouží.
  - b. Milost se dívá na hříšného člověka z pohledu viny, zatímco milosrdenství z pohledu jeho trápení a bídy.
  - c. Milost je zdrojem všech duchovních požehnání udělených hříšníkům (Ef 2,8-9).
  - d. Žena přistižená při cizoložství (Jan 8,1-11).
5. Protože je Bůh dobrý, je shovívavý.
  - a. "Ty však, Panovníku, jsi Bůh slitovný a milostivý, shovívavý, nejvyšší milosrdný, věrný." (Ž 86,15)
  - b. Bůh dlouho snáší hříšníky navzdory jejich neustálé neposlušnosti.
  - c. Záměrem Boží shovívavosti je přivést člověka k pokání a nemá se zaměřovat za otálení (2 Pt 3,3-9).

C. Spravedlnost a právo

1. Spravedlnost a právo jsou základem (přebýváním) Jeho trůnu (Ž 89,15; 97,2).
2. "Což Soudce vši země nejedná podle práva?" (Gn 18,25).
3. Kdosi řekl: "Bůh ustanovil na světě morální vládu na základě spravedlivých zákonů a odpovídajících sankcí."
  - a. Boží zákony se uplatňují prostřednictvím udělování odměn a trestů.
  - b. Udělování odměn (odměňovací spravedlnost) (Ž 58,12; 2 Par 6,15).
  - c. Udělování trestů (trestní spravedlnost) (Gn 2,17; Ex 34,7).
4. Bůh nemůže ustanovit zákon a odpovídající trest, aniž by trest uplatnil v případě, že dojde k porušení zákona.
5. Spravedlnost vyžaduje trest hříšníka, zároveň však přijímá zástupnou oběť někoho jiného, jak je tomu v případě Izaiáše 53,6 a Římanům 5,8.
6. Boží spravedlnost a právo se ukazuje na:
  - a. Jeho trestu vůči hříšným (Zj 16,5-9).
  - b. Ochráně Jeho lidu před těmi, kdo činí zlo (Ž 129,1-5).
  - c. Odpuštění věřícímu jeho hřích (1 Jan 1,9).
  - d. Dodržování zaslíbení vůči Jeho lidu (Žd 10,23).
  - e. Odměňování věrných (Žd 6,10).
7. Úloha trestu.
  - a. Zachování spravedlnosti.
  - b. Rehabilitace lidí a společnosti.
8. Boží spravedlnost a právo povzbuzuje věřícího v tom, že může vědět, že Bůh soudí spravedlivě, a tak si může být jist, že spravedlivé skutky, které dělá, neprojdou bez povšimnutí (Př 19,17).

IV. Definice Boha

"Bůh je duch, nekonečný, věčný a neměnný ve svém bytí, moudrosti, moci, svatosti, spravedlnosti a pravdivosti." (Westminsterský katechismus)

V. Boží charakter se jeví prostřednictvím Jeho jmen

A. Význam lidského jména v Bibli

1. Znat jméno člověka znamená znát jeho podstatu (přirozenost).
2. Charakter člověka byl často vyjádřen jeho jménem. Změna jména s sebou nesla odpovídající změnu charakteru, povolání nebo postavení, např. Šimon byl přejmenován na Petra (Mt 16,17-18).
3. Pokud někdo někoho pojmenovává, ustanovuje tím vztah nadvlády nebo vlastnictví, např. když Adam pojmenoval zvířata.
4. Člověk pojmenovává všechno, co vlastní, ať už je to dobyté město (2 Sam 12,28), jeho země (Ž 49,12) nebo jeho manželky (Iz 4,1).
5. Jméno a člověk jsou jedno a není možné je oddělit.
6. Proto znát Boží jméno znamená znát Boží charakter a vlastnit Jeho moc, sílu, odvalu a Jeho samotnou přítomnost.
7. Jméno a autorita: jméno Ježíš je Jeho autoritou, kterou dává člověku, aby mohl činit zázraky, kázat a modlit se k Otci (Mk 16,17; Sk 4,7). Ježíš nám předal "plnou moc", abychom jednali v Jeho zastoupení.

B. Boží jména jako nástroje zjevení Jeho postavení, charakteru a poslání

1. El nebo Elohim - překládá se jako "Bůh".

- a. Také znamená:
  - 1) Být silný.
  - 2) Mít rozšířené pole vlády.
  - 3) Oplývat závaznou silou.
- b. Používá se vždycky, když je popisována nebo naznačována Boží tvořivá všemohoucnost.
- c. Množné číslo nastiňuje budoucí Trojici.
- d. Popisuje Boha jako moc, která vládne nad přírodou, stojí za ní a přesahuje ji.
- e. El Šadaġ - "Všemocný Bůh"- Poukazuje na Boží majestát, stabilitu, na Boha jako na spolehlivé útočiště a nepohyblivý sloup.

2. Jehova (Jahve) - překládá se jako "Hospodin, Pán".

- a. Smluvní Boží jméno.
- b. Pochází ze slovesa, které znamená "být" - "Jsem, který jsem." (Ex 3,13-14)
- c. Značí, že Bůh je věčný, Ten, který byl, je a přijde.
- d. Jméno bylo tak významné, že se písaři vyhýbali tomu, aby ho vyslovili.

3. Jehova Rá - "Hospodin, můj Pastýř."

- a. Hospodin je ve Starém zákoně zobrazen jako Pastýř (Ž 23,1; 80,2).
- b. Nový zákon: Ježíš je dobrý Pastýř, který vydal svůj život za ovce (Jan 10,11).
- c. Potřeba lidského pastýře.
  - 1) Ovce se o sebe samy nemohou postarat.
  - 2) Mají slabý orientační smysl - snadno by se ztratily.
  - 3) Hrozí jim neustálé nebezpečí ze strany divokých zvířat a zlodějů.
  - 4) Stejně je to s člověkem: má sklon k toulání a je v neustálém nebezpečí.
- d. Vztah mezi Pastýřem a Jeho ovce.
  - 1) Osobní a důvěrné poznání mezi sebou.
    - a) Volá své ovce jménem (Jan 10,3). Ježíš volá tebe jménem.
    - b) Jeho ovce znají Jeho hlas (Jan 10,4).
    - c) Je schopen zjistit nepřítomnost byť jen jediné ovce (Mt 18,12-13).
    - d) Žádný lidský pastýř nikdy neznal tak důvěrně své ovce jako Ježíš (Jan 10,14).
  - 2) Vede své ovce (Jan 10,4; Ž 23,3).
    - a) Protože neznají cestu a stezka je úzká a nebezpečná.
    - b) Aby jen bezcílně nebloudily, ale byly někam vedeny.
  - 3) Přivádí zpět ovci, která zbloudila.
    - a) Ovce, která zbloudila od stáda, je naprosto bezmocná.
    - b) Pastýř musí ovci najít a přivést ji zpět do stáda.
    - c) Stejně je to s naším Pastýřem Ježíšem (Iz 53,6; Ž 23).
  - 4) Skutečnost, že má Otec mnoho dětí, neznamená, že se méně stará o ty nejmenší z nich.
  - 5) Dobrý Pastýř nechce, aby se něco zlého stalo Jeho maličkým (Mt 18,12-14).
- e. Lidský pastýř, který se stará o ovce v mimořádných dobách potřeby (Iz 43,2).
  - 1) Když přecházejí přes proudy vod, řeky a oheň.
  - 2) O ty, které jsou nemocné nebo raněné.
    - a) Běžným léčebným prostředkem, který používal byl olivový olej.

- b) "Mažeš moji hlavu olejem." Když jsme nemocní nebo ranění, Pán nás maže olejem svého Ducha a uzdravuje nás (Ž 23,5). Dobrý Samaritán (Lk 10,30-37), uzdravení nemocných (Jk 5,14).
- f. Charakteristické rysy pastýře: neustálá bdělost, nebojácnost a odvaha, trpělivost a láska.

4. Jehova Rafa - "Hospodin, který tě uzdravuje." (Ex 15,22-26; Ž 107,20)

- a. Nikdo nemá autoritu změnit Boží vykupitelská jména, neboli říci, že Bůh už dnes neuzdravuje.
- b. Uzdravení je Boží vůlí pro každého.
- 1) Víra začíná tam, kde je známa Boží vůle.
  - 2) Uzdravení malomocného (Mk 1,40-41).
  - 3) Dt 7,15; Ž 103,1-5.
  - 4) Boží dokonalá vůle zjevená v Ježíšově službě.
    - a) Mt 4,24; 9,35; 10,1; 12,15; 14,14.34-36; Lk 6,17-19; Sk 10,38.
    - b) Ježíš nikdy neodmítl nemocného člověka a neřekl "Neuzdravím tě".
  - 5) "Milovaný, především si přeji, abys ve všem prospíval a byl zdrav, tak jako prospívá tvá duše." (3 Jan 2)
- c. Uzdravení ve Smíření.
- 1) Řecké slovo "soteria" překládané jako spása znamená vysvobození, uzdravení, zachování, zdraví.
  - 2) Řecké slovo "sozo" překládané jako spasený a uzdravený znamená učinit zdravým nebo celistvým (Řím 10,9; Sk 14,9).
  - 3) Vysvobození z prokletí zákona (Gal 3,13; Dt 28,15-62).
  - 4) Jeho ranami jsme uzdraveni (1 Pt 2,24; Iz 53; Mt 8,17).
  - 5) Měděný had (Nu 21,9).
- d. **Nesprávné** učení o Pavlově trnu je překážkou uzdravení (2 Kor 12,7-10).
- 1) "Trn v těle" je obrazná řeč.
  - 2) Nikdy není v Bibli použit s odkazem na nemoc (Nu 33,55; Joz 23,13).
  - 3) Řecké slovo "angelos" je v Bibli použito 188 krát a pokaždé se vztahuje na osobu, nikoli na věc.
  - 4) Při zmínce o trnu v těle Pavel mluví o Satanově poslu.

VI. Sedm Božích vykupitelských jmen, která zjevují, jaká požehnání přineslo Smíření

A. Jehova Šama -	Hospodin, který je přítomný.	(Ez 48,35)
B. Jehova Šalom -	Hospodin je pokoj.	(Soud 6,24)
C. Jehova Rá -	Hospodin, můj Pastýř.	(Ž 23,1)
D. Jehova Jire -	Hospodin dohlíží nebo zaopatří.	(Gn 22,14)
E. Jehova Nisi -	Hospodin, moje korouhev, vítězství.	(Ex 17,8-15)
F. Jehova Cidkenu -	Hospodin, naše spravedlnost.	(Jer 23,6)
G. Jehova Rafa -	Hospodin, který uzdravuje.	(Ex 15,26)

VII. Další jména

A. El-Eljon -	Nejvyšší Bůh	(Gn 14,18-20)
B. El-Olam -	Věčný Bůh	(Gn 21,33)
C. Abba	Otec nebo tatínek	(Řím 8,15)